

vedtagelse i forsamlingen og i stedet bad sikkerhedsrådets formand om at indkalde rådet. De tog denne beslutning vel vidende, at pagtens artikel 12 hindrer forsamlingen i at vedtage resolutioner om et bestemt emne så længe dette står på sikkerhedsrådets dagsorden.

Som en følge af sagens overgang til Sikkerhedsrådet blev udvalgets behandling af spørgsmålet den 30. oktober — efter generaldebattens afslutning — udsat på ubestemt tid i afventning af Sikkerhedsrådets drøftelser.

9. Sikkerhedsrådet trådte sammen den 27. november og afsluttede sin behandling af sagen den 4. december. I den forløbne tid havde Norge udført et omfattende, forberedende arbejde, baseret på det hovedsynspunkt, at det af verdenspolitiske grunde måtte anses for at være af afgørende betydning at Sikkerhedsrådet ved denne lejlighed nåede frem til en gyldig vedtagelse i sagen. Det måtte herved tages i betragtning på den ene side, at rådets afro-asiatiske medlemmer ikke ville kunne acceptere et forslag, som ikke indeholdt visse fremskridt i spørgsmålet om at lægge pres på den sydafrikanske regering, på den anden side, at de vestlige stormagter ikke ville kunne gå med til tvangsforanstaltninger imod den sydafrikanske regering af en sådan art, at de faldt inden for pagtens sanktionsbestemmelser i kapitel VII. (En anvendelse af disse bestemmelser forudsætter nemlig, at der skal foreligge en trusel mod freden, et fredsbrud eller en angrebshandling, og dette mente de nævnte magter ikke var tilfældet). Videre måtte det anses for ønskeligt, at et forslag, som indeholdt en skærpelse af pressionsforanstaltningerne tillige bragte noget, der kunne ses som udtryk for en vilje hos FN til også at beskæftige sig med sagens positive side, altså med situationen i Sydafrika og med de foreliggende muligheder for at hjælpe det sydafrikanske folk til at lægge roret om. Det var herved naturligt at tage sit udgangspunkt i de danske tanker, som havde fået de øvrige nordiske landes støtte.

Fra norsk side udarbejdedes et resolutionsforslag, som i det væsentlige svarede til det forslag, der blev vedtaget, og som allerede inden rådet trådte sammen havde været drøftet i detaljer med de øvrige

medlemmer. Norge havde herved fremhævet, at dette forslag måtte betragtes som maximum af, hvad der i øjeblikket kunne opnås, og at mere radikale forslag let ville kunne bevirke, at rådet enten på grund af manglende (eller utilstrækkelig) stemmeflerhed eller som følge af et veto ikke kunne nå frem til en gyldig vedtagelse. På den anden side måtte det for at opnå afro-asiatisk tilslutning til det pågældende forslag anses for afgørende, at det forholdsvis tidligt ville blive klart, at forslaget ville kunne vedtages enstemmigt.

Til illustration af det norske forslag citeres de afgørende operative paragraffer af det af sikkerhedsrådet den 4. december enstemmigt vedtagne forslag:

„5. *opfordrer højtideligt* alle stater til straks at indstille salg og afsendelse af udstyr og materialer til fremstilling og vedligeholdelse af våben og ammunition i Sydafrika,

6. *anmoder* generalsekretæren om at nedsætte en lille gruppe anerkendte sagkyndige som under hans ledelse og under aflæggelse af beretning til ham skal undersøge metoder til løsning af den bestående situation i Sydafrika gennem en fuldstændig fredelig og ordnet anvendelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder på alle indbyggere i området som helhed uden hensyn til race, hudfarve eller tro samt til at overveje, hvilken rolle De forenede Nationer vil kunne spille ved opnåelsen af dette mål,

7. *opfordrer* den sydafrikanske republiks regering til at benytte sig af denne gruppes bistand til at tilvejebringe en sådan fredelig og ordnet overgang,

8. *anmoder* generalsekretæren om fortsat at overvåge situationen og aflægge beretning til sikkerhedsrådet om en eventuelt indtræffende ny udvikling samt — senest den 1. juni 1964 — om denne resolutions gennemførelse.“

Som det vil ses, var kernen i forslaget en yderligere udbygning og skærpelse af den af rådet i august vedtagne våbenembargo kombineret med oprettelse af den i punkt 4 i de nordiske tanker nævnte ekspertgruppe.

Under de stedfundne underhåndsforhandlinger havde rådets afro-asiatiske medlem-